

DELAVSKA FRONTA

Uredništvo: Maribor, Koroška cesta 5. Uprava: Maribor, Koroška cesta 1. Naročnina: celoletno Din 36.—, mesečno Din 3.—. Oglasi po ceniku. — Izhaja vsako soboto zjutraj.

Kje je glavni krivec?

Komunizem.

Če prebiramo naše katoliške časnike, časopise in revije, ki nam od dne do dne poročajo o delu, borbah, uspehih pa tudi o neuspehih krščanstva in se konec koncev vprašamo, kdo je danes največji sovražnik krščanstva in vsake religije sploh, si bomo pod vplivom vsakodnevnih poročil gotovo odgovorili, da komunizem, zlasti še njegova sovjetska oblika: boljševizem. V Rusiji in Španiji stoji danes brez maske, ves kakor je: protivredni, največji morilec duhovnikov in redovnih sester vseh vrst, ki so grešile edino v tem, da so vse svoje moči, zdravje in čas posvetile lajšanju človeškega gorja po bolnišnicah, sirotišnicah in hiralnicah in koder se še drugod zbira človeško trpljenje. Požiganja cerkva, streljanje na kipe, moritve duhovnikov, oskrnjevanja celo mrtvih redovnic in vse nečloveško ravnanje z onimi, ki so se temu divjanju z besedo in delom upirali, so bila dovolj močna dejstva, da so izpodbila vse one trditve, da je komunizem v prvi vrsti le socialno gibanje, ki hoče dati vsakemu človeku njega vredno življenje, vera pa da je »zasebna stvar«, kakor so to blagovolili izjaviti v sami Moskvi na zborovanju komunistične internacionale. Vse to je kršč. svet danes do dobra izprevidel in odkril sovražnika tudi v skrivalnici »ljudske fronte« in odločno nastopil proti njemu, kajti bolj kakor besede, ki jih je na zborovanjih govoril, so bila močna dejanja, ki jih je istočasno vršil, ki so pa dokazovala, da se komunizem še vedno zaveda nauka svojega velikega učitelja: »Vera je opij za človeštvo« in da bo človeštvo, posebno njega gospodarsko nižje stoječe plasti, šele takrat dozorelo in pripravljeno za svetovno revolucijo, ki je komunizmu cilj, ko ne bo vera več mehkužila in tolažila človeka z onostranstvo.

Tako smo danes vso svojo pozornost opravičeno in po svoji dolžnosti obrnili proti komunizmu, ki ga smatramo za največjega sovražnika ne samo vsakemu pozitivnemu verstvu, ampak vsemu človeštvu, ker mu ruši vse temelje njegovega človeškega dostojanstva. Pri tem pa se je zgodilo, da se je istočasno sam po sebi vzbudil videz, kakor da smo popolnoma pozabili in zanemarili borbo proti nekemu drugemu, nam od komunizma nič manjšemu, nasprotno: celo večjemu sovražniku — kapitalizmu.

Protikrščanski kapitalizem.

Tudi kapitalizem ni le nek poseben način gospodarstva, ki je danes slučajno razširjen in kakor ga danes skoro izključno pojmuje, ampak ima tudi svojo svetovno nazorno osnovo, ki je prav tako brezverska, kakor v komunizmu, ker je celo ista, namreč: materializem. Materializem v človeku ne priznava duše in ne njegovega nadnaravnega cilja. Človek mu je samo kup na poseben način sestavljene snovi, da more vršiti razna opravila, kakor je v ta namen sestavljen vsak stroj. Zato sme kapitalist čisto dosledno po tem svojem modroslovju ravnati s človekom kot mrtvim strojem. In vrednost človeka je kakor vrednost stroja: čim bolj uporaben, tem več vreden. In ko se skvari ali izrabi, vrže oboje v stran, stroj v ropotarnico, človeka na cesto. Tako je protikrščanski kapitalizem postal tudi protinaraven in protisocialen. Ustvaril je razmere, v katerih živimo danes, ko se »ne kupiči samo bogastvo, temveč se kupiči tudi strašna moč, gospodarsko nasilje in samodržstvo« v rokah maloštevilnih, ki »ravnajo s kapitalom po svoji volji« (papež Pij XI.). Kapitalizem je v vsej svoji brezobzirnosti in nečloveškosti rodil vse današnje milijone ponižanih in razžaljenih. Kapitalist si je nagrabil in si še ne premano grabi ogromno bogastvo, s katerim razpolaga za svoje razkošje. Kar pa kapitalist troši preveč, morajo vsi drugi trošiti manj, ker gospodarski zakon je, »da kolikor več eden zajame, toliko manj preostane drugim«, saj »živimo končno le vsi od ene in iste skupne zaloge dobrin« (dr. Gosar). Kapitalizem si je danes osvojil in zaslužil ves svet, še človeka in njegovo svobodno voljo. Kapitalizem piše časnike, ustvarja javno mnenje,

Marksisti, kršč. socialisti i. t. d.

Mariborski »Delavski politiki« je silno prav prišla ugotovitev o novih potih članstva Jugoslovanske strokovne zveze. Piše o klerikalnem mačku, ki je baje prišel za navdušenjem nad zmago. Naj se marksisti ne vesele prezgodaj, ker iz tega veselja ne bo nič. Naše delavstvo bo šele ob tem marksističnem pritajenem smehu do dna sprevidelo zgrešena pota, ki jih hodijo člani JSZ pri občinskih volitvah. Delavstvo bo končno uvidelo, da takih poti ne sme hoditi, ker vodijo po ovinkih v marksistični tabor, kar mu pa vsekakor ni potrebno. Izbrani posamezniki pa tja lahko gredo, ker po svojem mišljenju — drugim ne spadajo.

Marksistično veselje nad potmi naivnih belih socialistov ni novo. Opazili smo ga že pred osmimi leti, ko je prišel »Ogenj« pisati v znanem duhu, ki ga je »Beseda« verno nadalje širila. Takrat so rekli marksisti: »Krščanski socialisti pa res postajajo pravi socialisti. Kmalu bomo eno!«

Leninov obraz se je zadovoljno režal na Slovensko. Krščanski socialisti so kajpak še naprej zatrdjevali svojo katoliško pravovernost . . .

Jeseniški marksist, kateremu se dr. Stanovnik tako zelo dopade v vlogi vodje ljudske fronte, zahteva v imenu marksistov tajne volitve. Gospodje marksisti: Vam bodo tajne volitve resnično malo pomagale. Saj smo vendar tajne volitve že imeli, kot upamo, da jih še bomo imeli. In kako ste takrat zmagovali? Pri zadnjih tajnih volitvah leta 1927 ste prejeli v Sloveniji 8886 glasov, vaši prijatelji z leve pa 9102, to se pravi vsi skupaj 10 odstotkov oddanih glasov. S takimi silami pač ni treba biti preponosen. Brez dvoma bodo če tajne volitve ne bodo za vas ugodnejše. Ne bo vašega terorja, ki je mogoč pri javnih volitvah. JRZ bo pa tudi storila vse, da vam izbiže iz rok orožja, ki jih uporabljate za demagoške nastope.

Za decentralizacijo.

delavskega zavarovanja, pokojninskih zavodov in raznih drugih ustanov smo že nekajkrat govorili. Saj nam številke zadnjih pet let dovolj jasno kažejo, kako neprestano naraščajo osebni izdatki za visoko število uradništva, ki ga nujno zahteva tako umetno zavozlan način uradovanja, kakor ga ustvarja centralizacija, dočim na drugi strani vedno padajo stvarni izdatki na najnujnejše. In govori se, da dobimo celo novo določilo, da ne bode mogel bolni delavec dobivati podpore več kot 26 tednov, dočim jo je mogel prej, če je bil res nujen slučaj, tudi celo leto. Vzrok je to, ker ni denarja. Uradi, ki imajo presežek, ga morajo po obstoječih centralističnih uredbah prepustiti skupnemu fondu, iz katerega se krijejo potem primanjkljaji drugih uradov. Prav tako je pri centraliziranem uradovanju nemogoče vpoštovati izrazito krajevne prilike in potrebe. Zato je naš neprestan klic: Decentralizacija socialnih ustanov. Smo pa tudi proti takim poskusom centralizacije, ki sicer delavstva neposredno ne zadevajo, toda škodijo banovinskim financam in ji jemljejo potrebna sredstva, da bi mogla sama razpolagati z večjimi svotami za skrajne potrebe. Tako veliko nevarnost pomenja zloglasni 12. člen sedanjega finančnega zakona, ki predvi-

deva ustanovitev banovinskega cestnega fonda pri Državni hipotekarni banki. V ta fond se steka 18% skupnega davka na poslovni promet, ki se pobira pri carinarnicah na uvoženo blago. Iz fonda se izplačuje vrbaski, primorski, drinski, zetski in moravski banovini 80%, dravski in ostalim pa 20%. O tako krivici ni treba še posebej razpravljati. Navedemo samo, da vplača Slovenija v ta fond 20 milijonov Din, nazaj jih pa prejme samo 2.9 milijonov, ali nekaj več kot desetino. V vladi sami je vzraslo spoznanje, da je taka razdelitev popolnoma krivična in zato se za prihodnji finančni zakon pripravlja uredba, ki naj ta člen preuredi ali sploh odpravi. Želimo in upamo, da bo kaj podobnega sledilo še drugod, da se odpravi kričeče nesorazmerje, ki vlada danes, da mala Slovenija s svojimi 8% prebivalstva plačuje 58% banovinskih dolkov, med tem, ko druge banovine, ki so mnogo bogatejše in večje, plačujejo le 20 do 25% in ko je istočasno pri nas vsled slabe letine padel poljedelski donos za 200 milijonov Din, ki jih bo utrpel naš kmet, dočim poročajo listi o blagostanju, ki je nastalo v nekaterih južnih predelih vsled bogate letine. Pri nas pa ima nasprotno priliko opazovati, da narašča draginja živil.

Trepča — Mines Limited.

Pravkar prinašajo listi poročila o bilanci preteklega poslovnega leta, ki ga končava 30. septembra, angleške družbe Trepča Mines Limited, ki ima v posesti rudnik cinkove in svinčene rude v Trepči in h kateri spadajo še rudniki Novo Brdo in Zletovo. Družba sama pa spada v koncern Selection Trust v Londonu. Od vsega kapitala 256 milijonov Din, ki je bil dan na razpolago angleškim podjetjem v Jugoslaviji, je dobila Trepča 241 mil. Din, ostali dve družbi pa vsaka po 5 mil. Din.

Rezerve Trepče pa znašajo že 34.2 mil. D. Zaloge sirovin in izdelkov imajo vrednost 30 mil. Din. Čisti dobiček Trepče v preteklem poslovnem letu znaša 74.3 mil. Din. Prav enak dobiček je imela v predpreteklem letu. Torej v dveh letih krije že dve tretjini svoje glavnice. Ob priliki se bomo v obširnejšem članku še sklicevali na to in pokazali še nekaj podobnih tujih podjetij pri nas ter si dovolili dvoje, troje vprašanj.

Naročajte „DELAVSKO FRONTO“!

napoveduje vojne, sklepa mirovne pogodbe in razdeljuje države. Edini cilj mu je dobiček, edino merilo vsega njegovega ravnanja: koristnost. Da bi dobiček nezmanjšal ostal, je sežgal v Kanadi nad 2 milijona bušljev pšenice, v Avstraliji pobil nad 800.000 ovac in jih zakopal, v Egiptu sežgal 150.000 ton bombaža, v Mehiki uničeval banane, v Braziliji sipal kavo v morje, ali kuril z njo lokomotive, ko so bili istočasno milijoni delavcev po vsem svetu brez dela in zaslužka in zato sami in njih družine brez obleke in brez hrane.

Kot protest proti temu nečloveškemu ravnanju

je nastopil komunizem s svojim evangelijem vsesplošne razdelitve gospodarskih dobrin. Množice razdedinjenih so se ga

oklenile, da jih povede na rešnjo pot. Kdo bi se temu sploh čudil? In da bi se pri tem vpraševali, ali bo mogel svoje obljube sploh izpolniti, za to ni bilo časa. Sila je bila prevelika in besede prevabljuje. Tako je kapitalizem kot vzrok rodil komunizem kot posledico in z njim vse ono, proti čemur se danes z vso vneto borimo, ne da bi se vprašali, kje je edini pravi povzročitelj vsega zla in da bi začeli borbo proti njemu. Če bi se smeli vprašati kdo, kapitalizem ali komunizem, ima kaj krščanskega na sebi, bi morali odgovoriti, da komunizem, ki hoče dobro in pravico tudi za sočloveka, dočim bi za kapitalizem ne našli najtanjše krščanske poteze.

To je treba imeti vedno pred očmi, po tem uravnati naše zahteve, pa tudi lastno življenje in delo.

Razdiralci ljudstva.

Dr. Mahnič in dr. Krek sta dala slovenskemu katoliškemu ljudstvu izrazit katoliško-socialni program, ki ga je naše ljudstvo sprejelo in obenem zavrglo liberalizem ter marksizem. Gorje svetovne vojne je ljudstvo demoraliziralo, da je postalo zavzetneje za revolucionarni marksizem. Vendar smo pa opazili, da je izginjal iz vrst našega ljudstva napačni radikalizem, vzporedno s časovnim odkikom od svetovne vojne. Čim bolj so se razmere urejevale, tem manj je imel marksizem zaslonbe pri slovenskem ljudstvu, tako da je dobil pri zadnjih tajnih volitvah samo 10 odstotkov volilcev, dočim jih je imel pri prvih povojnih volitvah 30 odstotkov. Sličen razkrojevni proces se je izvršil tudi v liberalnih strankah. Naša ljudska stranka je postala v deželi zopet absolutna večina.

Nasproti temu je bilo opaziti, da se je število ostalih stranic zelo množilo. Rastle so kot gobe po dežju. Nekateri so videli v tem zlo in vrgli so geslo: Slovenci skupaj! Popolnoma odveč klic, ker večina Slovencev je bila še itak enotno organizirana. Po Jevtičevem padcu so vrgli klic: »Slovenci skupaj!« slovenski dr. Mačkovi prijatelji. Oprijeli pa so se ga zadnje čase tudi krščanski socialisti.

Značilno za nosilca gesla »Slovenci skupaj!« je, da so to male skupinice, ki nič ne pomenijo, pa bi se rade uveljavile ravno s takimi demagoškimi gesli. Vsak pameten Slovenec lahko vidi, kje je zbrana večina Slovencev. Če hoče čim večjo enotnost, se bo torej pridružil tej večini. Kdor pa tako ne napravi, ampak samo besediči lepo, v dejanju pa dela ravno nasprotno, uganja demagogijo z našim narodom, slepari ljudstvo in samo razbija njegovo večinsko politično organizacijo. Ljudje in stranke niso popolnoma dobri. Hibe so tu tam. Toda kdor hibo vidi, je prav, da jo pošteno pove, ne pa da išče dozdevne hibe, jih povečuje ali pa celo pričrta svoje udejstvovanje z namenom, da razbija. Nič drugega kot demagogija je, če piše »Delavska pravica« o potrebi dela za nov slovenski rod, o rušenju skupnostnega dela in o čaščenju osebnosti, ko pa na drugi strani vidimo, kako isti list ob vsaki priliki kadi raznim osebam iz svoje okolice, kako njegovi prijatelji rušijo tradicionalno slovensko fronto in grade z liberalnimi disidenti in marksisti ljudsko fronto ter kako gre vse delo krščanskih socialistov za tem, da se napravi med njihovimi pristaji in ostalimi našimi sloji čim globlji prepad.

Gospodje: Ali se res ne zavedate svojega razdiralnega početja in nedoslednosti, ko se postavljate kot čuvarji dr. Krekove dedščine, pa na drugi strani ravno to njegovo politično dedščino neusmiljeno razkopavate. Ali se ne zavedate, da delate kompromise ravno s tistimi, ki jih je dr. Krek najhujše napadal v »Naši moči«, v parlamentu in drugod kot delavske demagoge, to je z marksisti. V čem ste prav za prav dr. Krekovi učenci? Ali se ne zavedate, kako izrabljate strokovno organizacijo, ki si jo je zamislil dr. Krek kot delavsko zaščitno, in daleč od političnega vrveža stoječo, pa je ostala v vaših rokah kot edina organizacija vaših ciljev, med katerimi je samostojna politična pot zapisana kot prvi. Čemu se izvijati, da JSZ nima vpliva na vaše delavstvo, ko pa vemo, da je JSZ danes vaša edina organizacija in da so vaši agitatorji dolga leta pripravljali ljudi na sedanje nastope, ne zamudeči pri tem prav nobene prilike. Če bi bili pravi vodje, bi to priznali. Tako pa to zanikujete, ker veste, da vas bo konec, ko se boste zares dokončno izločili. To vse ni radi denunciacije — mučnikov si iz vas ne želimo — temveč smo prisiljeni zapisati le, da bo položaj razčiščen in da bo popolnoma jasno, kaj hoče ta in kaj ona stran. Dalje: Čemu ponekod pripovedujete: Mi smo za dr. Korošca, ko pa se vé, da ne more biti za Korošca, kdor dela proti njegovi organizaciji?

Kje je temeljni vzrok temu postopanju krščanskih socialistov? Brez dvoma v načelnih razlikah, ki so jih povzročili in ki jih ločijo od ostalih naših slojev (priznanje razrednega boja ter ekonomskih os-

nov marksizma, diktature dela itd.). Tudi Tudi Martin Luther se ni ločil najprej od katolicizma organizatorično, temveč je najprej postavil svoje krive nauke. Še le kasneje je nastala tudi organizatorična odcepitev. Isto je z našimi krščanskimi socialisti, oziroma njihovimi voditelji. Idejna ločitev njihova je tu! Čemu bi to tajili. Slediti ji mora še organizatorična.

In ta se prav kar dogaja. V začetku bo prinesla krščanskim delovnim slojem nekaj škode. Toda počasi bodo vsi, ki slede krščansko-socialnim vodjem, spoznali njihova idejno in taktično zgrešena pota in jim bodo pokazali hrbet, kot se je zgodilo to tudi v Nemčiji. Kajti nemogoče je služiti istočasno dvema gospodoma: Kristusu in Marksu.

Politične vesti.

Dr. Korošec v Zagrebu — dr. Maček pri knezu-namestniku. Izredno pozornost je vzbudil v našem političnem življenju obisk slovenskega voditelja dr. Korošca v Zagrebu. Dr. Korošec je prispel v Zagreb preteklo soboto ter je imel posvetovanja z banom savske banovine, nato pa je v njegovem spremstvu obiskal hrvatskega metropolita dr. Bauerja in nadškofa-pomočnika dr. Stepinaca. Na banovini je sprejel tudi časnikarje, katerim je izjavil:

»Posebno sem zadovoljen in veseli me, da imam priliko zopet enkrat videti lepi Zagreb, ki se kljub težkemu gospodarskemu stanju tako sijajno razvija. Danes sem vesel posebej še zato, ker me spremlja lepo vreme. Toda ne, vas časnikarje ne zanima, kakšno je vreme danes v Zagrebu. Vi bi radi vedeli, kaj je s hrvaškimi vprašanjem! Jaz nisem sentimentalni, vedno jasno gledam. Hrvatje me včasih bolj ljubijo, včasih zopet manj. Jaz nisem mesec, ki gleda na zemljo sedaj mrko, sedaj prijazno. Jaz sem vedno ljubil in visoko spoštoval hrvaški narod in nimam drugega, kakor samo vročo željo, da končam svojo politično kariero s tem, da bodo vsi Hrvatje srečni in zadovoljni v naši državi in tudi z menoj.« Druga senzacija je takoj nato sledila prvi: dr. Maček, voditelj Hrvatov se je odpeljal z avtomobilom na grad Brdo pri Kranju, kjer ga je sprejel knez-namestnik princ Pavle ter se zadržal z njim v razgovorih skoraj ves dan. Dr. Maček ni hotel podati o vsebini tega razgovora nobenega pojasnila. Je pa več kot sigurno, da je med obiskom dr. Korošca v Zagrebu in sprejemom dr. Mačka pri knezu-namestniku neka zveza. Oboje je dokaz, da se nahajamo na končni poti naše notranje konsolidacije.

Dolgo je trajalo, da so se sporazumeli! Skoraj dve leti je trajalo, da so se končno sporazumeli voditelji združene opozicije v Srbiji — to so Ljuba Davidovič, Aca Stanojevič in Jovan Jovanovič. Pripisali so sedaj nekaj sporazum, v katerem ugotavljajo naslednje misli o ureditvi naše države: Priznava se hrvaška zgodovinsko-politična samobitnost, povdarja se nujna potreba reform, ki se pa zamorejo izvršiti samo z novo ustavo in ki naj bi se izvršile v sledečih smereh: da se uvede demokratični in parlamentarni režim in da se zasnuje nova ureditev države v smislu sporazuma med Slovenci, Hrvati in Srbi. Ta sporazum pa pomenja zaenkrat samo še dogovor med voditelji srbskega dela združene opozicije, dočim se dr. Maček niti še ni o njem oglašil. Dejansko je stvar pač taka, da so se voditelji združene opozicije v Srbiji toliko časa »sporazumevali«, dokler jih ni zapustila večina pristašev ter prešla v JRZ, ki vodi konstruktivno politiko, prikrojeno potrebam naroda. Sedaj, ko so od cele opozicije ostali skoraj izključno samo še voditelji, so šele prišli do sporazuma, ki pa sedaj pač nima stvarne vrednosti, ker se bodo Hrvati mogli razgovarjati o ureditvi države samo z onimi, ki imajo za seboj narod in to je tudi v Srbiji JRZ, kar so jasno pokazale zadnje občinske volitve.

Konkordat pred parlamentom. Vlada bo v najkrajšem času predložila narodni skupščini v odobritev konkordat, ki je bil sklenjen lansko leto med našo državo in sveto stolico.

Države rimskega bloka se posvetujejo. Na Dunaju je bila konferenca držav »rimskega bloka«, to je Italije, Avstrije in Madžarske. Pred začetkom konference se je govorilo, da bo prišlo na posvetovanjih do senzacionalnih zaključkov, predvsem da se bo razpravljalo o habsburškem vprašanju, ki ga Avstrijci vedno bolj forsirajo in o reviziji mej Madžarske. Obe senzaciji pa sta izostali na zahtevo Nemčije, pač pa se je govorilo o oborožitvi Madžarske, ki namerava uvesti splošno vojaško dolžnost.

Romunija proti komunizmu. Romunska policija je prišla na sled široko zasnovani komunistični akciji, ki jo je vodil odvetnik Olteanu, ki je vpliven član romunske kmečke stranke. Pri njem so našli seznam cele verige komunističnih celic, ki jih je razpredel po vsej državi. Večina članov teh celic so bili židje.

Nemška gospodarska štiriletka. Poleg sovjetskih petletk imamo sedaj tudi nemško štiriletko. Napovedal jo je nedav-

no v berlinskem Sportpalastu nemški gospodarski diktator Göring. Ker nima sedanja Nemčija kolonij, ki jih vedno glasneje zahteva, da postaja Anglija že kar nervozna, da bi mogla iz njih dobivati potrebne sirovine za svojo razvito industrijo, hoče sama sebi ustvariti sirovine doma. Tako bo obleke izdelovala iz lesa, bencin, mineralna olja in celo milo pa iz premoga. Da pa se bo štiriletka gotovo posrečila, morajo delavci pridno delati in se ne prepirati. Tako nekako je govoril g. Göring.

Novi kazenski zakonik v Nemčiji. Po tem zakoniku je delavstvu odvzeta pravica stavke in s tem možnost, da v skrajnem slučaju pride do svoje pravice vsaj s tem sredstvom. Preprečeno pa je seveda s tem tudi podtalno delovanje raznih neodgovornih ljudi, ki hočejo iz stavk in delavskih neredov kovati koristi zase in za svoje namene. Enako pa je po zakonu kaznjivo izprtje delavcev od strani delodajalcev. Dalje so stroge kazni določene za one, ki bi na kakršenkoli način povzročali pomanjkanje živeža ali pomanjkanje blaga, ki spada med nujne življenjske potrebe, ter bi tako istim dvigali cene, ali jih hoteli obdržati na stalni višini. S tem hočejo preprečiti, da bi se v Nemčiji kje zgodili slučaj, kakor so se v Ameriki in še marsikje drugje, da bi se uničevale življenjske potrebe, ko bi istočasno bili stotisoči in milijoni brezposelni ter brez sredstev za svoje najnujnejše življenjske potrebe.

Domače vesti.

70 letnico je obhajal pri Sv. Iju pod Turjekom tamošnji delavni g. župnik Davorin Roškar.

Smrt znamenitega kirurga. V Slovenjgradu je umrl vsled srčne kapi tamošnji znameniti kirurg in velik dobrotnik revežev g. dr. Vinko Želznikar.

Za prošta v Dravogradu je bil imenovan g. Matija Munda, kaplan v Ljutomeru, ki bo slovesno inštaliran 26. t. m.

Razrešen je bil pri mariborskem cestnem odboru marib. odvetnik g. Rudolf Ravnik in je imenovan na njegovo mesto Franc Fras, posestnik iz Dobrenja pri Pesnici.

Grad Puchenstein — sedež sreskega načelstva v Dravogradu. Dravogradske sreske poglavarstvo se bo v kratkem preselilo iz Prevalj v Dravograd. Dokler ne bodo pozidani novi poslovni prostori, bo načelstvo nastanjeno v gradu Puchenstein.

Radi odpusta iz službe pod vlak. Na Teznu pri Mariboru se je vrgel pod vlak 32letni progovni delavec Mihael Kranjc, ker je bil odpuščen iz službe.

Smrtno se je zastrupil s strihinom v Zgor. Radvanju pri Mariboru 40letni Ivan Kartenschlager, uslužbenec magdalenske lekarne.

Smrtna nesreča progovnega delavca. Dne 11. XI. je avstrijski vlak smrtno povozil v predoru pri št. Iju ob severni meji 53letnega progovnega delavca Konrada Lešarja.

Ker je ustrelil ženo, obsojen na 18 let. Senat mariborskega okrožnega sodišča je sodil 9. nov. ključavničarja državnih delavnic v Mariboru Ivana Ferlinca, ki je 17. julija ustrelil zaradi družinskih preprirov svojo ženo. Ferlinca je bil obsojen na 18 let ječe.

Voz ga je pritisnil k steni. 30letni hlapec Mihael Knez je peljal na Koroški cesti v Mariboru skozi vežna vrata s parom konj voz, ki ga je tako pritisnil k steni, da so ga prepeljali v nezavestnem stanju v bolnico.

Goljufija poplačana z 2letno ječo. Na dvoletno ječo je bil v Mariboru obsojen 25letni Ivan Bauman iz Apač. Od dveh mariborskih trgovcev je izvalil 7000 Din in lagal, da posedava vlogo 24.000 Din. Predložena hranilna knjižica je bila last nekega drugega trgovca.

Nevaren vlomlec pred sodniki. Alojzij Babič, črkoalkar s Pobrežja pri Mariboru, je zagrešil letošnje poletje 18 vlomov ter tatvin in je bil zadnje dni v Mariboru obsojen na 6 let ječe.

Krvav spopad na kožuhanju. Pri Sv. Jurju v Slov. gorah so pri nekem posestniku kožuhalni koruzo. Ker se je ob tej priliki zbralo več fantov in deklet, je prišlo zaradi ljubosumnosti do prepira in pretepa med 17letnim posestniškim sinom Henrikom Maček in 23letnim kmečkim fantom Jožefom Babič. Slednjic je potegnil Maček samokres in je oddal na nasprotnika dva strela. Ena krogla je pogodila Babiča v levi bok, druga v desno podlake. Obstreljenega je prepeljal reševalnih oddelček iz Maribora v bolnico.

Preprečen vlom. Neznani storilci so poskušali v št. Lenartu v Slov. gor. vlomiti v tamošnjo glavno tobačno zalogo. Vdrli so na dvorišče in so se hoteli dokopati skozi zid v notranjost zaloge. Ropot je prebudil stanovalce v hiši, v kateri se nahaja zaloga in ti so tatove še pravočasno prepoznali.

Vlomi v trgovino in pri zasebnikih. Trgovka Milka Zorko ima pri št. Jurju v Slov. gor. dva trgovska lokala in sicer v hiši gostilne Caf in pri krčmarju Verglesu. Najbrž tolpa prekmur-

Poljaki in Angleži. Poljski zunanji minister dr. Beck se je mudil dalje časa v Londonu, kjer je imel razgovore z angleškimi državniki. Angleška javnost je zastopnika Poljske nenavadno toplo sprejela. Glavni namen teh posvetovanj je namera Poljske, da si čimbolj utrdi svoj mednarodni politični položaj in da bude prisotna pri novi locarnski konferenci, ki jo Anglija pripravlja. Poljska se vedno bolj uživilja v vlogo velesile ter hoče povsem upravičeno imeti tudi svojo besedo pri takih konferencah, na katerih se pri kroja usoda Evrope.

Rusi streljajo poljske in avstrijske komuniste. Boljševiki se v Rusiji neprestano grizejo med seboj. Usmrtitve političnih nasprotnikov se nadaljujejo. Med usmrčenimi je zelo veliko število Poljakov in Avstrijcev, ki so se zatekli v boljšešviški raj. Preganjanje je zlasti na Avstrijce tako vplivalo, da so se začele cele trume vračati iz Rusije nazaj v Avstrijo. Izjavili so, da žive raje v avstrijskih kaznilnicah, kakor v boljšešviškem »raju«. Dobro bi bilo v ta raj poslati na šolanje tudi naše marksistične in komunistične generale. Nekaj jih sicer boljševiki najbrže postrelili, zato pa bi bili drugi temeljito ozdravljeni.

Borba za Madrid. Vojna v Španiji se bliža sedaj zaključku glavnega dela vojaških operacij: Madrid lahko pade vsak dan, ker so Francove čete že od vseh strani vdrlje v predmestja ter se vrše sedaj silovito srđiti boji za središča španske pristolice. V borbah za Madrid so imeli miličniki dosedaj 35.000 mrtvih, pa tudi Francove čete imajo ogromne izgube. Španska vlada je pobegnila iz Madrida z letali v Valencijo, ki jo je začasno proglasila za prestolico. Zasedbo Madrida se sicer vojna še ne bo končala, ker bo moral Franco pokoriti še Katalonijo, vendar bo glavni cilj že dosežen in Franco bo lahko zahteval, da prizna inozemstvo njegovo vlado kot legalno predstavnico Španije. Nemčija in Italija sta to že itak storili, pa tudi Anglija in Francija nameravata slediti temu vzgledu.

ga je prišla avstrijska oblast. Stern je začel kazati znake, kakor bi se mu mešalo. Zdravniški strokovnjak pravi, da Stern samo hlino zgrubo pameti in odgovornosti, da bi bil pri obravnavi lažje kaznovan, ali pa celo oproščen. Sterna bodo še dalje opazovali, da sigurno ugotovijo: ali gre za istino, ali navadno zločinsko hlimbo.

Krvava svatba. V Jelovcu pri Makolah so slavili v hiši posestnika Blaža Kolarja očet. ki je pa bila žalibog krvavo zaključena. Zgodaj zjutraj, ko so se gostje razhajali, je nekdo od zadel pobli 26letnega posestniškega sina Antona Anderluha in ga je še obdelal z nožem. Napadenega so prepeljali v bolnico s prebito lobanjo in z zabodljajem v desno nogo. Koj po tem dejanju je zginil ženin, katerega so izsledili na njivi in so ga zaprli v poročni noči. Preiskava bo že pokazala, v koliko je kriv in če gre res za dejanje maščevanja.

Na sejmu od žeparjev okradeni siromaki. V Zagorju ob Savi se je vršil 3. nov. živinski in kramarski sejem, na katerem je bila na delu družba hrvaških žeparjev. Alojziju Zmrzlaku, posestniku iz Colniš, je potegnil žepar iz žepa izkupiček za kravo in še 400 Din, katere je imel pripravljene za odplačilo davka. Zmrzlak je od tatinske roke oškodovan za 1800 Din. Njegovemu sosedu Ivanu Grošlju je sunil žepar 1400 Din. Občinska reva ter vdova Tomec je hotela na sejmu kupiti za 200 Din krompirja in še tej je izmaknil pretkani uzmovič 200 Din. Žeparji so zginili s sejma nezisledeni.

Kmečki sin si vzel življenje. Ludvik Žagar, 24letni kmečki sin iz Retja pri Zagorju ob Savi, je zapil izkupiček za kravo in se je zaradi tega obesil.

Smrtno je ponesrečila pri podiranju dreves v Lescah na Gorenjskem 16letna služkinja Lucija Breznik.

Roko v zapestju je odtrgala eksplozija dinamitne patrone 16letnemu posestnikovu sinu Francu Mlakar iz Babne police, občina Stari trg pri Logatcu. Poškodovanega so oddali v ljubljansko bolnico.

Zabodljaj v levo stran tik srca. Pred neko krčmo v Rakeku so napadli neznanici 31letnega brezposelnega delavca Franca Pirmana. Eden od napadalcev ga je zabodel smrtno nevarno v levo stran prs tik srca. Pirmana so prepeljali v bolnico v Ljubljano.

Visokošolec utonil. Dne 10. nov. so potegnili iz Gradašca blizu kopališča Koleszija pri Ljubljani truplo 27letnega visokošolca Jožefa Inglicja, doma iz Srednje vasi v Poljanski dolini. Inglic je v noči pil v Kolesziji, taval po mestu in je po nesreči zašel v vodo ter utonil.

Okraden cestni odbor. Iz blagajne novomeškega cestnega odbora je ukradel neznanec 7160 Din.

Večji in manjši požari. Na Zgor. Hudinji pri Celju je upelnil ogenj leseno hišo posestniku Alojziju Raku. — V Slov. Bistrici je zgorelo novo gospodarsko poslopje, last posestnika Ivana Keg, ki je poleg poslopja ob vse spravljene pridelke ter razno orodje in poljedelske stroje. Skoro istočasno kakor Keg je pogorel njegov sosed Jožef Černejšek, ki je ob gospodarsko poslopje in ima 43.000 Din škode. — V Partinju v Slov. gorah je bila po požaru uničena 400 let stara domačija, last posestnice Lize Donat in je škode 50.000 Din. — V Lendavskih gorah v Prekmurju je zgorela Gomzljeva zidanica. Požara se ni upal nikdo gasiti, ker so se čuli iz plamenov poki 250 nabejev, ki so bili shranjeni v vinskem hramu in so eksplodirali zaradi vročine. — V Zg. Kašlju pri Devici M. v Polju je uničil ogenj s slamo napolnjen kozolec posestniku Jožefu Avsecu. Krog Zaloga je po zadnjih občinskih volitvah na delu požigalčeva roka, ki podtika iz maščevalnosti ogenj JRZ pristašem. Tokrat prizadeti pogorelec, ki ima škode 10.000 Din, je cerkveni ključar. — V Dobrenju pri Pesnici je zgorela hiša posestnika Alberta Baumana. Ogenj je pričel v svinjakah, odkoder se je razširil na hišo. Tudi ta ogenj je bil podtaknjen.

Levo nogo si je zlomil pri padcu s kolesa 43letni Franc Tomašič, sedlar iz Dražene pri Ptuj in so ga oddali v ptujsko bolnico.

Hudo se je poškodovala pri padcu na znotraj 61letna Rozalija Hrga, posestnica iz Dornove pod Ptujem.

Mladosten ubijalec. Pri št. Lenartu pri Keblju na Pohorju sta se spoprijela 17letni Janez Ramšak in Franc Obrovnik iz Božjega. Ramšak je napadel Obrovnika z nožem in mu zagrozil s smrtjo. Obrovnik je tudi odprl nož in je sunil napadaleca v prsa. Prerezal je nasprotniku rebra in zabodljaj je zadel Ramšaka v srce. Zabodeni je še naredil par korakov in nato se je zgrudil mrtev. Obrovnik se je sam javil orožnikom v Oplotnici, ki so ga odvedli v kornjiške zapore. Ramšak in Obrovnik sta se trezna spopadla zaradi nekkih sporov izza ljudskosolskih let.

Šestnajstletni trgovski vajenec žrtev roparskega umora. Kriminalna kronika v Mariboru dalje časa ni beležila smrtnega krvavega zločina. To verzal je izpolnil roparski umor mladoletnika. V pondeljek 9. t. m. je 16letni trgovski vajenec Branko Puschauer pri zagrebški konfekciji »Aboza« na Grajskem trgu v Mariboru prejel od svojega šefa nalog, da nese trgovcu Preacu na Glavni trg 5420 Din. Fant je šel, a je predložil g. Preacu samo vpisno knjigo, glede denarja pa je izjavil, da ga še mora poprej pri raznih strankah kasirati in ga bo že prinesel. Kmalu za tem je videla Preačeva trgovska nastavljenka Franciška Dvoršak, kako se je vajenec zapletel v le nekoliko oddaljeni Lekarniški ulici v razgovor s 23letnim trgovskim pomočnikom Brunom Govedič iz Maribora. Ker vajenca ni bilo na spregled z denarjem, je bila zadeva javljena policiji, ki je Govediča na podlagi izjave Dvoršakove izsledila in ga je začela izpraševati. Prijeti je odločno tajil, da bi bil sploh govoril s Puschauerjem in so ga izpustili. Policija in domači, saj je izginuli sin sodnega oficijala, so zamanj poizvedovali za Brankom. Govediča so 10. t. m. ponovno aretirali in so mu predstavili Dvoršakovo, kateri ni zamogel utajiti, da bi se ne bil razgovarjal v pondeljek z mladim Puschauerjem. Ponovno zaslišani je postal nervozen in povrh so še odkrili na njegovem vratu in po rokah praske, ki so bile po izjavi policijskega zdravnika kvečjemu stare en dan. Dne 11. t. m. predpoldne so prijeteja še enkrat zaslišali in je priznal pod težo dokazov, da ima on fanta na vesti. On ga je nagovoril, da denarja ni oddal, češ, da ga bosta skupno zalckala. Zvabil je vajenca proti Kamnici in ga je med potjo pri klancu Montebello s kamnom ubil in mu odvzel denar. Govediča je odgnala policija na kraj umora, kjer je pokazal ubitega v grmovju. Truplo je pokril z listjem, da je bilo videti samo en del čevlja.

Istina ali hlimba? Delavec Karl Stern, ki je letošnje poletje skupno z Ivanom Kollerjem na Pobrežju pri Mariboru umoril in izropal vpojkejnega financarja Stranjšaka, je že nekaj časa v jetnišnici v preiskovalnem zaporu, kamor je bil oddan po prepeljavi iz Leobna, kjer

Politikarji »Delavske politike«. Pri »Delavski politiki« hočejo biti o vsem najbolj informirani, pa so zapisali, da je Francoz Doriot čisto navaden fašist in da »Slovenec« nič ne ve. Pa glej smolo! Tudi belgrajska »Politika« imenuje Doriota komunističnega desidenta, ki pa o komunizmu noče ničesar več slišati. Najbrže bo imela prav že belgrajska »Politika« s sotrudnikom Balugdžičem, ki je socialist velikega kova. Pri mariborski »Politiki« so seveda socialisti manjšega kalibra in zato poznajo na svetu le dva koša: v enem so marksisti, v drugem pa vsi ostali, katerim se da pa kar naziv fašisti. S tega stališča ima torej tudi »Delavska politika« prav!

Iz Francije pod Blumovo vlado. Minister za notranje zadeve je zaprosil vojne-ga ministra, da poveča število obveznikov mobilne garde preko sedanjih 20.000 in sicer radi vzdrževanja javnega miru in reda. Pod Blumovo vlado je torej red padel. Socialistična delavska zveza je izdala proglas, v katerem podčrtava potrebo nepretrganega razvoja gospodarstva. Ob enem apelira na disciplino delavstva in na razumevanje podjetnikov, da se na pravičen način rešijo sporna vprašanja. Tudi socialistom torej malo pomaga razredna gonja. V praktičnem delu vidijo, da je na mestu le kompromis in solidarizem delavcev in podjetnikov, na katerem mora sloveti gospodarstvo po krščansko-socialnih načelih.

Fašisti za demokracijo. Niso samo jugoslovanski nacionalisti fašističnega in pofovskega kova za najširšo demokracijo sedaj, ko so v opoziciji. Njihovi bolgarski bratci so prav taki. Kimon Giorgijev, ki je svoječasnno izvršil fašistični puč in udaril po demokratičnih strankah, je sedaj

pokazal veliko gorečnost za demokracijo. Izjavil je, da je treba napraviti zvezo z narodom in izpeljati občinske volitve, nato pa še parlamentarne. Pozabil seveda ni pristaviti, da je hotel on uvesti pravo demokracijo. — Povedal torej ni nič novega, temveč le prav isto, s čimer tolažijo sebe in druge propali fašisti.

Marksiistična zmaga v Združenih državah Severne Amerike. Tako smo upali, da bomo brali napisano v »Delavski politiki«, ki je pred ameriškimi volitvami prav ponosno poročala, da kandidira za predsednika tudi marksist — če je »Politikinega« kova, ne vemo — Thomas in da je izdala stranka za volitve 100.000 dolarjev. Po volitvah pa beremo, da je ta marksiistični kandidat dobil komaj nekaj tisoč glasov in da je bil zadnji med kandidati po priljubljenosti pri volilcih. Rdeča »Politika« o tej siloviti »zmagi« seveda nič ne piše. Zadovoljuje se le s tem, da imenuje Roosevelta — cokljo. Uboga Amerika, ki je padla v tako nemilost pri naših rdečkarjih!

Jesenice. Nezgoda tovarniškega delavca. V nedeljo 8. t. m. dopoldne so delavci KID predstavljali električni vod na Fužinski cesti. 28letni električar Noč Avgust je splezal na električni drog, ki je bil že nekoliko odkopan, da poreže žice. Ko je to delo opravil, se je naenkrat drog zamajal, padel in pokopal pod seboj nesrečnega Noča. Nezvestnega so odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

Jesenice. Novotvoljeni občinski odbor je prevzel svoje posle. V sredo 4. t. m. ob treh popoldne se je vršila prva občinska seja novega odbora. Navzoči so bili vsi odborniki. Sejo je otvoril dosedanji župan mr. ph. Joža Žabkar, nakar je bilo podano blagajniško poročilo za oktober. Sledila je krajša debata, nakar je prevzel novi župan g. Valentin Markež svoje posle. V kratkem nagovoru je pozival vse k sodelovanju ter med drugim dejal, da ne bo zamudil nobene prilike delati za čim večjo samoupravo občin. Sledila je zapisnega odbora, na predlog podžupana, tovarniškega delavca in banskega svetnika g. Arneža pa je bila odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju. — Dr. Stanovnik je hotel govoriti tudi o nekakšnem nasilju. Novi župan mu je prav kratko in resno odgovoril, naj pogleda izid volitev in glasovanje državnih uradnikov, potem pa naj govori dalje. Mi pa g. doktorja mimogrede vprašamo to-le: Ali niso njegovi ljudje s silo hoteli spraviti v avto človeka, ki je potem šel sam, prostovoljno in peš ter volil g. Markeža? Ali niso njegovi ljudje zlasti po tovarni izsilili od volilcev 750 podpisov? V novem županu vidimo garancijo, da bo jeseniško občinsko gospodarstvo vodeno tako, kot zahtevajo to interesi velike delavske in obmejne občine.

Kongres krščanske rudarske internacionale je bil 5. in 6. septembra v Bruslju. Kongres je povdaril, da se je strokovno gibanje krščanskega delavstva od nekdanj izrekalo za svobodo združevanja in je obsodil strokovničarski monopol, ki ga izvajajo fašistični in marksistični režimi, ki ne dovoljujejo svobodnega delavskega strokovnega gibanja. Na kongresu so bila poročila o mezdah in stroških za preživljanje, o šesturnem delavniku in plačanem dopustu, o zavarovanju, o varnosti v ru-

darstvu, o kolektivnih pogodbah, o racionalizaciji in položaju v posameznih državah. Referatu o zavarovanju je sledila resolucija, v kateri se zahteva, da mora biti zagotovljena rudarju renta za poklicno bolezen in naj mu pripada pokojnina pri 50. letu starosti, oziroma po 25 letih službovanja. Kolektivne pogodbe naj tvorijo podlago za preosnovo gospodarstva v smislu krščanskih načel.

Za zagorski rudnik vstaja novo upanje izboljšanja. Kakor znano je TPD, ki ima v lasti rudnik v Zagorju, razdelila svojo celotno produkcijo premoga tako, da je glavni trboveljski rudnik dajal 4 sedmine celotne dobave, 1 sedmino zagorski, 2 pa ostali manjši rudniki. Dokler so bile nabave od strani direkcije državnih železnic visoke, je mogel zagorski rudnik, kljub majhnemu delu celokupnih naročil, nemoteno zaposljevati določeno število rudarjev. Zadnja leta pa so se naročila državnih železnic vedno manjšala na korist rudnikov na jugu. Tako smo doživeli, da so se lokomotive v Sloveniji kurile s premogom, ki je prihajal k nam z juga po 800 km dolgi poti mimo — Trbovelj. Celotna produkcija TPD je padla nad 30%. Iz razumljivih gospodarskih razlogov — zmanjšanje režijskih stroškov — se je TPD odločila, da krije večino naročil iz svojega glavnega rudnika in je celo za oba rudnika postavila enega samega ravnatelja, dočim je imel prej vsak rudnik svojega. Poleg tega je od strani drž. železnic v začetku leta grozilo novo znižanje, kar bi imelo za neizogibno posledico, da bi Zagorje zadela ista usoda kakor že prej Rajhenburg in Kočevje: popolna ukinitve. Toda po posredovanju naših dveh slovenskih ministrov se to ni zgodilo in tako je moglo Zagorje vsaj životariti še naprej. Zdaj pa je TPD, kakor slišimo, odločila, da poveča delež dobav pri zagorskem rudniku in da razširi pripravljajna dela. Upamo, da se bo to tudi res zgodilo, da se vsaj za zimo poveča število šiltov ozir. zaposle nove moči.

Vestnik Zveze združenih delavcev.

Ljubljana. Delovne razmere v tobačni tovarni. Ljubljansko tobačno delavstvo preživlja prav tako težke čase, kakor vse druge stroke delavstva. Neurejenih je še mnogo stvari, katere čakajo še končne odobritve pri merodajnih činiteljih v Belgradu. Ena izmed glavnih je pravilnik o plačah, kateri se nam že več let obljublja, a ga še do danes nismo dobili, to pa mogoče radi tega, ker je delavstvo v svojih resolucijah zahtevalo, naj se mu plače nekoliko izboljšajo. Kljub temu, da prinaša monopolno delavstvo upravi monopola milijardne dobičke na leto, je delavstvo morda najslabše plačano v naši državi. Zato upamo, da se z novim pravilnikom stanje monopolnega delavstva nekoliko izboljša. Ena izmed največjih krivic, ki se je zgodila zadnji čas, je ta, da se delavstvu, ki je postalo s 1. novembrom stalno, ne štejejo vsa leta službe, ki jo že imajo, pač pa se jim počne šteti šele s 1. novembrom t. l. tako da izgube nekateri 6 in še več let, istotako se jim tudi plače znižajo od 7 do 20 Din dnevno. Zato zahteva delavstvo, da se dotične točke v pravilniku za delo spremene, da se delavstvu, ki postane stalno, šteje vsa leta službe in da se ne znižajo plače. — Letos je bilo vpokojenih v tukajšnji tovarni okoli 250 oseb, a na njih mesto se do danes še ni sprejelo nobene nove moči, kljub temu, da so naročbe velike in se naročila, ki se ne morejo izvršiti v Ljubljani, pošiljajo v Zagreb, samo da ne bi bilo treba vzeti v službo novih moči, zato se pa ostalo delavstvo priganja tem bolj k delu, tako da pravi staro delavstvo, da takega priganjanja k delu ne pomnijo, odkar so v tovarni. Zato se obrača delavstvo na naša gospoda ministra in ju prosi, da se zavzame za naše zahteve pri upravi državnih monopolov, tako glede pravilnika o plačah, kakor tudi glede sprejema novih delav v službo. Naša organizacija v tovarni lepo napreduje, čeprav se nam delajo s strani nasprotnikov razne težkote in se široko lažne vesti o naši organizaciji. Mi gremo preko vsega tega lepo naprej, samo to je žalostno, da se dobe med delavstvom taki ljudje, ki tožarijo svoje sodelavce in lažejo o njih gotovim gospodom. Med te spadajo v prvi vrsti nekatere sodružice, ki se na eni strani hlinijo v obraz, a na drugi strani pa raznašajo razne lažne vesti o svojih sodelavkah. Sodrugi, mi nismo krivi, če vas delavstvo ne mara in se odvrta od vas, ker delavstvo je dovolj pametno, da samo spregle-

duje, kje se dela za njegov dobrobit in kje se samo govori in igra demagogijo. Vsemu delavstvu pa ključemo, naj vstopi v naše vrste, kajti čim več nas bo, tem lepši bodo naši uspehi. Bog živi! — Tobačni delavec.

Ljubljana. Vse fotografske pomočnice in pomočnike uljudno vabimo na ustanovni obč. zbor Podružnice fotografskih pomočnikov in pomočnic Zveze združenih delavcev v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo 15. novembra, ob pol 10. uri dopoldne v prostorih ZZZD v palači Delavske zbornice, Čopova ulica 1. Vsi fotografski pomočniki in pomočnice so vabljeni, tako iz Ljubljane, kakor tudi iz vseh krajev Slovenije. — Pripravljajni odbor.

Dva znaka ZZZD sta,

po katerih se loči ZZZD od drugih strokovnih organizacij: 1. prava načela, 2. uspešna borba za pravice svojih članov.

Krščanski delavec spada v vrste Zveze združenih delavcev. Delavec (delavka), ki se organizira v ZZZD, ostane v slovenskem katoliškem občestvu in tvori bistven del tega občestva.

Krščanske delavke! Vaše mesto je v Zvezi združenih delavcev!

Stavbinski delavci v Komendi so izstopili iz JSZ in prestopili v ZZZD.

»Slovenec«, »Domoljub«, »Gorenjec« in »Naš list« podpirajo ZZZD.

Dekliški list »Vigred« vabi Vigrednice v ZZZD.

Fantovski list »Kres« priporoča ZZZD.

»Delavska fronta« je glasilo slovenskega katoliškega delavstva!

Mengeš. (Ustanovni občni zbor podružnice ZZZD.) Tudi pri nas smo delavci že dolgo želeli, da ustanovimo svojo organizacijo, kajti dobro se zavedamo, da je le v organizaciji naša moč. Potrebna je organizacija ne samo delavcem, ki jih je v enem podjetju več pri isti stroki, ampak prav tako delavcem, raztresenim po raznih manjših delavnicah. Prav zaradi teh vzrokov smo se zbrali v nedeljo popoldne delavci iz Mengeša, po večini zaposleni pri raznih obrtnikih v trgu in manjših podjetjih z namenom, da ustanovimo svojo organizacijo. Zbralo se je lepo število — 35 delavcev. Najprej je g. Pirih iz Ljubljane v daljšem govoru pokazal delo in skrb ruskih boljševikov za delavca, ki gre v glavnem ne v dobro delavskega stanu, ampak je obrnjeno z vso silo proti Kristusu. Naš slov. delavec ne bo šel za njimi in na njihov način za sebe skrbel, ampak hoče ustanoviti organizacijo, ki bo v smislu kršč. načel se borila za delavčeve pravice proti vsakomur. Nato je brat prejšnjega pojasnil pravila nove organizacije. Za tem so sledile volitve prvega odbora nove organizacije. Pri raznoterosti smo se razgovorili nekatere reči glede delavskega zavarovanja, za kar smo sklenili, da kmalu naprosimo enega strokovnjakov, ki bi nam to reč pojasnil. Navdušeni smo bili in upamo, da bo to navdušenje tudi ostalo saj se bomo borili za pravice svojega delavskega stanu.

Loški potok. Kakor marsikje drugod, tako smo si tudi pri nas ustanovili podružnico ZZZD. Občni zbor smo imeli, a še naš pripravljajni odbor je štel 46 članov. Danes jih beležimo 158. Vidi se, kako se naš delavec zanima za združenje v krščanski organizaciji. — Sedaj pa še nekoliko opišimo položaj našega delavca. Živimo res v hudih časih. Pri nas vse delo stoji, ker v našem kraju je sam les. Lesna trgovina pri nas vedno še spi. Naši tovariši so odšli sedaj na zimo v hrvaške gozdove, da se tam preživijo in družino doma. Kakor vsako leto, tako je tudi letos z našimi delavci. Eni še nekaj zaslužijo, drugi pa skoro nič, ali pa samo toliko, kar pred odhodom potrošijo. Nekateri se vrnejo domov že o Božiču, potem pa doma tavajo do Velike noči ali pa še dalje. Nikjer ni nobenega zaslužka. Tako vidite, koliko ima naša podružnica dela in skrbi. Njena prva želja je, da bi se naš delavec vsaj enkrat uredil in potem šele z veseljem plačeval članarino. Imamo mnogo takih tovarišev, kateri nimajo niti dinarja, pa živi družino. Iz tega kratkega opisa lahko vidite, dragi tovariši, ki imate stalne službe, kako je z nami in našim zaslužkom. Danes delamo tu, jutri tam, čez teden dni

smo pa zopet brez dela. Res je, da smo precej oddaljeni, a vse eno prosimo vse podružnice in tovariše, ako bi se dobil kje kak kosček kruha, sporočite naši podružnici. Prosite svoje delodajalce, naj zaposlijo še kaj delavcev iz našega kraja. Naša centrala ZZZD v Ljubljani nam je obljubila, da bo vsaj nekoliko naših tovarišev spravila kam v službe. Zato se ji pa že vnaprej zahvalujemo, kakor tudi vsem onim, kateri bodo kaj pripomogli k zaposlitvi našega delavca. Vas iskreno pozdravljamo in vam ključemo: Bog živi!

Glas pohorskih „holcarjev“.

Gospod urednik! Prosimo, da prepustite kotiček v »Delavski fronti« tudi nam pohorskim »holcarjem«, o katerih svet skoraj ne ve, da obstajamo. Koliko ljudi obiskuje naše lepo Pohorje ter gre na vrhove, ob dolinah Lobnice, Radolne, Velke in ostalih pohorskih potokov, pa se ne zaveda, da hodi po industrijskem kraju, v katerem stanuje proletarijat revnejši in ubožnejši od onega v predmestnih četrtih. In v resnici je danes Pohorje ena sama naselbina proletarcev. Zemlja je v lasti redkih veleposestnikov-domaćinov, ki postajajo vedno redkejši, v ogromni večini pa prehaja v roke mestnih bogatašev. Dosedanji lastniki ostajajo na svoji grudi kot »grofi«-najemniki, njihovi otroci bodo pa le še ubogi holcarji brez vsakega lastnega imetja ter bodo živeli le od tega, kar si z žuljavo roko in sekuro zaslužijo. Takih siromakov je danes Pohorje polno, žive pa od dne do dne v večji bedi. Samo v dolini Lobnice od Ruš pod Smolnikom do izvirja jih lahko naštejete nad 200 duš, v lovrenškem predelu jih je še mnogo več, še več v Ribnici. Poleg gozda jim nudi težko delo še granitolum, oboje pa daje grenak kruh, kakor si ga delavci v tovarnah predstavljati ne morejo. Zaslužek je tako boren, da živi z njim samo lahko še holcar, kateremu je kruh že največja slaščica. Da smo holcarji zadovoljni tudi z malim, samo ko bi le imeli tudi dela. Žal nam pa še delo kratijo. Bogati posestniki so začeli dovažati na Pohorje delavce iz Like, ki so za nekaj par cenejši od domačih ljudi. Ličani nam sedaj odjedajo kruh samo zaradi tega, da bo dobiček gospodov, ki itak žive v izobilju, še za nekaj večji. Razumljiva je ogorčenost pohorskih holcarjev proti takemu postopanju in s polno pravico lahko zahtevamo, da se nas zaščiti. Omeniti moramo še to, da so se zadnje čase zelo začeli zanimati za nas rdeči marksisti in komunisti. Ravno pred volitvami so se nas spomnili in so poslali med nas svoje agitatorje, ki pa niso kaj posebnega opravili. Pohorci smo sicer priprosti in revni ljudje, toda Boga še nismo pozabili in zato tudi komunizem ne bo našel med nami tal. Prav tako bomo tudi zavračali Mačkove pridigarje, ki hodijo med nas. Saj nam pristni mačkovi — Ličani — delajo dovolj škode ter nam odjedajo kruh, ki je po vsej pravici naš. Pač pa se bomo oglasili večkrat v »Del. fronti« in zelo hvaležni bomo, če bomo v taboru krščanskih delavcev našli na zanimanje in podporo.

All si že obnovil naročnino?

René Bazin

Žito poganja.

Roman.

Po sto pedeset četrti izdaji prevedel Viktor Čokan.

I.

Drvarji.

Sonce je pojemale. Vzhodni veter je odlagal vlago na vršičkih trdih grud, stresal odpadlo in splenselo listje ter vztrajno, kakor udarjata plima in oseka na obrežne pečine, ovijal drevesna debela, drevesca, v jeseni ovenelo in sedaj še brez življenja in mladosti.

Morje je bilo daleč in veter je prihajal od drugod. Prišel je preko Morvanskih gozdov, preko močvirnih pokrajin Mustasaše, Montreijon in še bliže Blin, kjer se je nasrkal vlage; hitel je — pol vlage — proti drugim pogorjem, proti Nievrskemu, proti velikemu Tronsajskemu gozdu, in še proti drugim lesom. Ozračje je bilo na videz čisto, toda okrog v daljavi, nad gozdovi, na obronkih jas in po steznih dolinah je dremalo nekaj modrega, kakor dim.

— Renard, ali si prepričan, da je ta hrast star sto šestdeset let?

— Sem, gospod grof, saj ima svojo starost na sebi napisano, tukaj, glejte, osem rdečih črt. Sam sem jih naredil pri izbiri dreves.

— Saj res, ti si ga rešil in sedaj hočejo, da ga obsodim na smrt. Ne, Renard, tega ne morem! Stošestdeset let! Pet Meksimejevih rodov je že videl...

— Pri tej starosti in v tako povprečni zemlji, kakor je pri nas, hrast ne raste več, le zori. In na

vsezadnje, gospod grof, saj ste prosti, pogovorili se boste z gospodom markizom.

Čuvaj je utihnil. Zardeli in obriti mu obraz je izražal prezir podrejenega, ki je imel oblast pri upravi, dedno mu sledeči. Stal je pokonci, nekoliko nazaj, pokrit z oglavnico iz zelenega žameta, oblečen pa v udobno in toplo žametasto obleko in iste barve. V rokah, na trebuhu prekrižanih je držal napol odprto beležnico: »Stanje starih dreves Fontenejskega posestva.« Noge, za obilno telo pretenke, so ga delale podobnega nemški lutki, postavljeni na žimo. Motril je gospodarja, ki se je smehljal hrastu in mu tiho govoril: Pozdravljen, moj dragi starec! Rašen si, prišel te bom pogledat, ko boš ozelenel. Drevo se je dvigalo ponosno in prekrasno ter metalo ostro senco svojih vej na razredčeno hosto.

— Poslušaj, Renard, se je zopet oglasil Mihael Meksimé, ki je mislil še vedno isto; ljubim ta svoja drevesa. Nič ne zahtevajo od mene in že dolgo jih poznam. Skozi okno svoje sobe jih gledam. Zvestejši prijatelji so, kot ti, ki jih podirajo.

— Lenuhi, gospod grof, so ti drvarji, divji lovci, za nobeno rabo, ki...

Ne, moj prijatelj, ne! Če ne bi delali drugega kakor da iztrebljajo in streljajo mojo divjačino, bi jim rad oprostil. Toda le to hočem reči, da so to usihajoče duše, kakor toliko drugih.

— Boga mi! divji lovci ne nadlegujejo teh, ki ne streljajo; toda jaz, jaz streljam, je spregovoril polglasno Renard.

Njegov gospodar ga menda ni poslušal. V levi, ob telesu viseči roki je imel sekirico za zaznamovanje dreves. Čez nekaj časa jo je spravil v usnjeno nožnico, ki mu je visela za pasom. Opazoval je prostrano skladišče, ki ga je bil prišel pregledovat,

deset hektarov skoro popolnoma posekanega gozda, kjer so še delali drvarji, vsak na svojem določenem prostoru v »svoji delavnici« med drvimi, naloženimi v sežnje in med kupi vej. Na robu te poseke se je proti vzhodu odpirala druga in med njima je bila ozka soteska, tesen, kakor med dvema planotama.

— Čuj, Renard, dovolj je tega neprijetnega opravila! Pojdi v grad in reči mojemu očetu, da se bom vrnil mimo Fontenejskega križišča!

— Dobro, gospod grof.

— Reči tudi Baptistu, naj vpreže odprto kočijo, da bo peljal generala na vlak v Korbini.

Čuvaj se je obrnil nekoliko na levo in se oddaljil z dolgimi in velikimi koraki. Nekaj časa se je še slišal šum njegovih čevljev, ki so se zadevali ob grmovje in drobili trnje.

Mihael Meksimé se je pokoraval ukazu, ki se mu je zdel trd in ponižujoč. V marcu in več mesecih po prodaji lesa, sklenjeni z nekim kmetskimi trgovcem, je moral na očetov ukaz zaznamovati mnogo prvotno neprodanih dreves. Sam jih je moral zaznamovati ob strani, da so dobila drug žig. Mogoče je premalokrat udaril, kakor je pravil Renard, toda sam se je obtoževal in si očital, da je preveč ubogal.

Mihael je bil mlad človek, močan in ne lep. Rasti ni bil sorazmerne. Bil je srednje velik, a noge so mu bile dolge, oprsje kratko in glava obilna. Nobene pravilnosti, nobene skladnosti v obrazu, kakor izklesanem od mogočne realistične roke srednjeveškega delavca; nizko čelo pod trdimi kostanjevimi lasmi, ki so v krogu padli na medlo kožo; modre, ne popolnoma enake oči, širok nos in dolge ustnice, najbolj izrazite njegovih potez, stisnjene, ki bi bile morda ustnice govornika, ako bi sinu markiza Meksiméja bile naklonjene prilike in vzgoja; — končno oglata

Viničarski vestnik.**Viničarske družine bodo stradale!**

Kakor je letošnje leto bilo skrajno neugodno za vinogradništvo, saj je peronospora uničila 50 do 80% vinskega pridelka, je pa še hujše bilo prizadeto viničarsko delavstvo. Ako sodimo objektivno, moremo celo reči, da je ta katastrofa vinogradništvu na splošno še koristila. Saj je s tem rešilo dobršen del vinske krize, katero je povzročila nadprodukcija — pravilneje, premali domači konzum in izvoz — vina posebno od leta 1932 sem. Omejilo pa se bo tudi v naših krajih tako zloglasno pijančevanje pri vseh slojih, tudi viničarjih. Ti zadnji ga sicer niso veliko pili za denar, so pa ga ob drugih prilikah čisto prevečkrat »potegnili«. Le žal, da so zaradi tako slabe vinske letine bili le prehudo prizadeti mnogi vinogradniki, še veliko bolj pa zaradi tega in zaradi splošno slabe letine revni viničarji. Ni dovolj, da so ti zaradi slabe trgatve izgubili do 80% običajnega zaslužka ob priliki trgatve, to bo tudi skrajno slabo vplivalo tudi na naše plače. Našli se bodo gotovi vinogradniki, kateri bodo na račun omenjene letošnje slabe vinske letine, naše že itak slabe plače iste še skušali znižati mesto, da bi še nam jih kaj zvišali, do česar bi bili viničarji upravičeni. Saj opažamo, da cene raznim življenjskim potrebščinam (obutvi, moki, zabeli) gredo navzgor. Nadalje pa bodo skoraj gotovo vinogradniki omejili razna vinogradniška dela na najnujnejše, da še bomo več brezposelni kakor smo to že vsako leto, posebno kmečki viničarji. Večina teh že ni zaslužila niti deset dinarjev od zadnjega škropljenja, t. j., od konca julija, pa še ne bodo do konca marca prihodnje leto ali pa še dalje ako se zima pomudi.

Ko sem o tem pred kratkim nekaj potožil nekemu gospodu, kateremu položaj viničarjev podrobno ni poznal, mi je izjavil: »Pa saj imate viničarji tudi njive, da imate iz česa živeti, ko niste zaposleni!« Da, imamo deputatno zemljo! Toda dognano je, da ima komaj 2% viničarjev toliko deputatne zemlje (njiv), da je mogoče v ugodni letini pridelati toliko živeža, kolikor ga za celotno leto, ako ni prevlečila družina. Pet odstotkov viničarjev pridelava živeža za 9 mesecev, 8% za pol leta, 15% za tri mesece, ostalih 70% viničarjev pa komaj za dva, za eden mesec ali pa le samo za par tednov v letu.

Navedeni podatki, ki so zbrani na podlagi tozadevne statistike, pa se nanašajo le na dobljene pridelke v srednje ugodni letini — letošnja pa je bila slaba — in na srednje velike družine. Običajnega viničarjevega pridelka je bilo letos približno za polovico manj. Mnogi kmečki viničarji si z mlatvijo prislužijo kruha za nekaj mesecev svoji družini, toda tudi ta se je letos zelo slabo obnesla in je bil zaslužek v žitu za čez tretjino manjši kot običajno.

Tako ne bo imela velika večina viničarskih družin dovolj živeža za zimski brezposelni čas, seve zaslužka tudi ne. V jeseni so dali mnogi vinogradniki viničarjem zaslužek za delo gnojenja in kopanja v vinogradih, po zimi pa so bili mnogi zaposleni z reguliranjem. Letos pa je prvo onemogočilo deževje, reguliranja pa ne bo, ker si vinogradniki letos ne upajo nabavljati mladih trt, ker so iste vsled poškodbe po peronospori zelo slabe.

Mnoge viničarske družine, posebno one, ki nimajo skoraj nič deputatne zemlje, na drugi strani pa večje število malih otrok, že sedaj nimajo kruha pri hiši, tekem zime in na spomlad pa bo istega imela le redka viničarska družina.

Viničarji ubupno tožijo, kaj bo? Otroci bodo stradali, šoloobvezni pa tudi prezebali, ker jim v mnogih primerih starši nikakor ne morejo nabaviti niti lahke, kaj se zimske obleke in obutve. Posledice bodo, številna obolenja, nabiranje revmatizma, jetika, katera zavzema že tudi med viničarji čimdalje večji obseg.

Tukaj je potrebna nujna pomoč! Kako? Da se to stanje vsaj omili, naj se omogočijo — kolikor je to za zimski čas največ mogoče — v viničarskih krajih javna dela, s katerimi bi se nudil temu delavstvu zaslužek in nadalje podpore (vsaj v živilih) n. pr. v koruzi, za delazmožne (starčke in otroke) brezplačno, za druge potrebne pa vsaj po znatno znižanih cenah. Ta podpora pa bi se naj delila ozir. nudila po drugačnem sistemu, kakor se je to dogajalo zadnja leta, da so koruzo dobivali bolj pripadniki govtovih političnih strank, tudi več ali manj premožni posestniki, za krmiljenje prašičev in konj, dočim pa v mnogih slučajih najrevnejši viničarji — nič.

Apeliramo na vse merodajne oblasti, občinske odbore, bansko upravo, naše zastopnike pri vladi v Belgradu, da viničarskemu delavstvu, ki je posebno v sedanjem času tako hudo prizadeto, v mnogih slučajih zaradi skrajno nesocialnih in neurejenih gospodarskih razmer in zaradi slabe letine, po vseh možnostih pomagajo ter ga obranijo pred splošnim stradanjem, katero mu za to zimsko dobo grozi.

I. K.

Obnovite naročnino!**Doslednost krščanskih socialistov.**

Krščanski ali beli socialisti so pogнали v »Delavski Pravici« Fr. Žužka v boj proti prireditelju brošure »Krščanska strokovna organizacija«. Proti neskarjeni ideji krščanskega strokovnega gibanja se niso vrgli z »uma svetlim mečem«, s katerim se sicer tako radi predstavljajo, temveč na čuden, oseben način. Kdor pozna razmere med vrhovi belih socialistov, ve, da to ni edin pojav.

Med belimi socialisti se je dolgo časa gibal mož, ki je napravil delavskim organizacijam mnogo zaslug, bil mnogo časa eden voditeljev in čigar osebnost je pomolela izza ograje tabora belih socialistov. Edina napaka tega moža v očeh belih socialistov je bila, da ni znal lavirati in biti okreten kot drugi. Izpade najbolj levičarskih elementov je vedno izpodbijal in zastopal stališče, da mora iti krščansko delavstvo v svojih organizacijah sicer radikalno, toda praktično usmerjeno pot — tako v teoriji kot praksi. Dokler je on sodeloval v vodstvu organizacij, ni bilo tistih bedastih kopiranj marksističnih gesel. Ko so pa mladi vročekrvni ob potuhi starejših zaslužili, da se mož ne zanima za stvari, ker za to nima časa, so dvignili prah in začeli peti novo pesem. Treznemu možu ni ostalo drugega, kot da se je zahvalil za sodelovanje, pobral šila in kopita ter šel. Zradikalizirana študentarija je imela odslej lahko stališče. Kdor z njo ni vpil, ni bil pravoveren krščanski socialist.

Po možu, ki je odšel iz tabora, so padli najtežji koli. Zaupniki JSZ širom dežele so zvedeli za vse njegove napake: da je skupuh, da ne da drugim demokracije, da je diktator, da je reakcionarec, da mu je delavstvo le lestev do boljšega položaja, da je kapitalist in končno, da je izdajalec delavskih interesov. Sedem dolgih let je trajalo to prijateljstvo. Mož ni ostal nič na dolgu. Izven organizacij JSZ je opozarjal na stranpota belih socialistov, na njihovo v marksizem usmerjeno teorijo in na nezmožnost vodstva. Zaradi tega je bil še bolj zasovražen. Beli socialisti ga niso mogli trpeti, ker so čutili, da je on edini, ki ve za njihova boleča mesta. Zato so prepovedali vsakomur svojih, da z njim občuje in razgovarja. Moža, ki so ga po vojni na rokah nosili, so sedaj psovali!

Sedem let je trajalo vse to. Kritika, napreza proti belim socialistom, ni ostala brez uspeha. Pričele so se pojavljati nove organizacije v protest proti zmotam in v gradnjo novega slovenskega krščanskega delavskega gibanja. V tem so videli beli socialisti za se veliko nevarnost. Za-

čutili so se naenkrat obdane od zidu, ki ga je veljalo nekje prebiti. Proboj se je izvršil — toda brez škode in brez kakih slabih posledic za nove organizacije, ki so se že uredile.

Beli socialisti so povabili v svoj tabor svojega nekdanjega odličnika in mu ponudili sodelovanje, ki ga ni odklonil — iz razlogov, ki nam niso umljivi. Če se je zmotil, moremo reči, da se poedincu lahko odpusti zmeta. Toda manj razumljivo se zdi človeku početje njegovih nasprotnikov. Pod katerimi pogoji so oni sprejeli v svojo sredo novega tovariša, če se sploh more imenovati tovariš oseba, ki si jo do večeraj srdito napadal za »izdajstvo«. In tega ne moremo razumeti — te morale. Iz takega sodelovanja pač ne more priti nič dobrega, nič izčiščenega. Napad na prireditelja brošure »Krščanska strokovna organizacija« moremo zato razumeti le kot pesek v oči ljudem, kot plahto, s katero se naj zagrne nerednosti za domačim ognjiščem.

Še to in ono.

Kakor poročajo se vodijo v Belgradu pogajanja za ustanovitev velike delniške družbe za zgradnjo cest. Neka inozemska finančna skupina bi rada pristopila s kapitalom 200 milijonov dinarjev in tehničnim materialom.

Na neki anketi je povedal dr. Acanitovič, da pride v Jugoslaviji na 150 prebivalcev 2,7 vlagatelja, računajoč po podatkih poštini hranilnic, dočim pride v Bolgariji na 100 prebivalcev 9,2 vlagatelja, v Poljski 6,15, v Avstriji 4,96. Vse naše hranilnice vloga znašajo 11,2 milijarde Din. Na enega prebivalca v Jugoslaviji pride 785 Din, na Češkoslovaškem 6500 Din.

Gozdno-žagarska industrija je padla letos za 10%.

Vsled sklepa kartela glavnih bakrenih rudnikov, da poveča svoje kontingente za 10% bo tudi borski rudnik povečal svojo proizvodnjo za 10-15 tisoč ton.

V Subotici so stavkali stavbinski delavci deset dni brez znanega uspeha.

Na podlagi petrolejske pogodbe med Rumunijo in Jugoslavijo se namerava zgraditi v Jugoslaviji več petrolejskih rafinerij. Za to dovoljenje je zaprosilo že 15 tvrdk. Dobila ga je osješka tvrdka »Spritz«. Za njo stoji baje tvrdka Astra, ki spada v koncern londonske družbe Phönix Oil and Transport Co., ki ima v upravi sicer jugoslovanske družbe seve številne svoje zastopnike.

»Francoska zveza krščanskih delavcev« združuje že nad 350.000 članov. Svojo strokovno organizacijo imajo tudi katoliški inženjerji. Posebno zvezo pa tvorijo katoliški delodajalci. Ta zveza šteje že 13.000 katoliških delodajalcev, ki hočejo pravično sodelovanje z drugimi krščanskimi strokovnimi organizacijami.

Francoska vlada je izdala, kakor poročajo listi, uredbi proti dvojnemu zaslužkarstvu. Potrebo podobnega zakona tudi pri nas je naš list že nekajkrat poudaril.

Zgledu francoske vlade, ki je nedavno uveljavila zakon o štiridesurnem delovnem tedniku za nekatere industrijske panoge hoče slediti tudi Poljska in skrajša delovni čas v rudnikih. Tozadeven načrt bo v kratkem predložen parlamentu.

Pri gradnji neke palače v Londonu se je dogodila velika nesreča. Podri se je del palače in pokopal pod seboj 60 delavcev, ki so že večina podlegli poškodbam.

Oficijelna poročila navajajo, da je v USA 12 milijonov brezposelnih in da 20 milijonov ljudi dobiva državno podporo.

Iz Združenih držav Severne Amerike se poroča o obširni stavki pristaniških delavcev. Po poročilih stavka nad 40.000 delavcev, a se stavka še vedno širi, kljub intervencijam samega predsednika Roosewelta.

50.000 brezbožnih celic je bilo ustanovljenih v teku zadnjih 10 let, kakor se ponašajo brezbožniki sami.

Državno prvenstvo je močno okrnjeno, ker je večina tekem zaradi inozemskih turnej Gradjanskega in BSK za daljši čas preložena. Zadnje nedeljo sta se vršili zopet dve tekmi — v Ljubljani in v Belgradu. Za največjim zanimanjem je sportna javnost pričakovala rezultat tekme med Ljubljano in splitskim Hajdukom. Zmagal je mojster z morja nad Ljubljano z rezultatom 1:0 ter s tem zopet potisnil slovenskega reprezentanta navzdol v prvenstveni tablici. Tudi osješko Slavija je zadelala slična usoda v Belgradu v borbi z Baskom. Izgubila je tekmo s 3:0. To sta bili edini prvenstveni tekmi, ki sta pa prvenstveno tablico precej spremenili. Hajduk in Ljubljana sta zamenjala svoji mesti in je sedaj Hajduk, ki je imel v začetku prvenstvenega tekmovanja veliko smole, zlezal že na 5. mesto. Vrstni red je sedaj naslednji: Na prvem mestu tablice še vedno čvrsto sarajevska Slavija z 10 točkami, drugi je Bask z 8, Gradjanski in BSK imata po 7, Hajduk in Ljubljana po 6, Hašk, Jugoslavija in Slavija iz Osjeka po 4 točke, zagrebška Concordia pa je na zadnjem mestu in še vedno je brez točke.

V podzveznem prvenstvu je bila v nedeljo najvažnejša tekma v Mariboru, kjer je železničar v svoji zadnji tekmi porazil celjske Atletike z visokim rezultatom 10:0 ter si v mariborski skupini zagotovil prvo mesto. V ljubljanski skupini je Slovan premagal Hermesa s 3:1, Reka pa je v Celju igrala neodločeno z Olimpom 2:2. V mariborski skupini je sedaj sledeč položaj: Železničar vodi z 8 točkami, SK Celje ima 6 točk, ISSK Maribor 6, Čakovčki SK 5, Rapid 3 in Atletiki so brez točke. Maribor ima še izgled, da pride na drugo mesto, ker bo še igral eno tekmo s celjskimi Atletiki.

Nogometne zanimivosti. Gradjanski in BSK sta nastopila svojo turnejo po inozemstvu. Gradjanski je na poti v Anglijo odigral dve tekmi v Švici. V Gallenu je nastopil proti enemu najboljših švicarskih klubov ter ga premagal. Naslednjo tekmo je Gradjanski izgubil v Baselu 3:2. BSK se je skesal ter ni odšel na Angleško, pač pa nastopa v Franciji. Imel je precej sreče v dosedanjih nastopih ter je premagal tudi amaterskega prvaka Francije z zelo visokim rezultatom. — V Curihu se je vršila v nedeljo tekma za mednarodni pokal med Avstrijo in Švico. Zmagali so Avstrijci 3:1.

Lahka atletika. Lahkoatletičarji zaključujejo svojo sezono. Še malo časa, pa bodo zamenjali igrišča z belimi planjavami in lahkoatletičko orodje s smučmi. V vsej državi so se minulo nedeljo vršili lahkoatletički mitingi. V Sloveniji smo imeli tri take prireditve. V Ljubljani sta priredila Primorje in Svoboda lahkoatletičke tekme, tretja prireditev pa je bila v Ptujju, kjer se je začela ta sportna panoga lepo razvijati. Zelo lepi uspehi so bili doseženi na lahkoatletičkem mitingu SK Primorja, na katerem sta bila postavljena zopet dva nova državna rekorda. Gaberšek je pretekel prog 500 m v času 60,8, kar je precej pod dosedanjim rekordom, Skušek pa je pretekel 300 m tudi v rekordnem času 37,4. Zanimivo je, da se letos slovenski lahkoatletičarji predvsem odlikujejo v tekih na srednjih in dolgih progah, dočim v drugih disciplinah niso pokazali posebnih rezultatov.

Kolesarstvo. V nedeljo je mariborski železničar priredil težko kolesarsko dirko na gorski progi Maribor—Pohorski dom—Maribor po novi pohorski cesti. Dirkalo je 10 dirkačev, na cilj pa jih je prispelo le 5. Zmago si je zopet priboril znani mariborski dirkač Rozman, ki je prevozil težavno progno v času 1 ure, 17 minut in 12,12 sekund. Bil je to Rozmanov 160. start in 100. zmaga. Drugi je bil Lozinšek (železničar), tretji Sodec (Maraton), četrti Bricelj in peti Grum (oba Ljubljana, Ljubljana). To gorsko tekmovanje se bo naslednje leto ter bo tudi v mednarodnem kolesarskem sportu vršilo važno vlogo.

Mali oglasi. Vsaka beseda samo 50 par. Male oglase je treba poslati vsaj do četrta zjutraj in jih je treba plačati naprej.

čeljust, katero so besede komaj odpirale in ki je, kakor kovaški primež, molk takoj zopet zaprl. Manjkalo mu je ljubkosti in lepote, a lica so izražala gospodovalno lastnost — voljo. Govorila so o nepridržani in še ne delavni energiji, ampak o utrjeni in že zmagovalni. V kakšnih izkušnjah, v kakšnih težavah? Obraz je knjiga, v kateri niso zapisani vsi vzroki. Na obrazu Mihaela Meksiméja se je bralo le: »Bojeval sem se.« Lahko je bilo spoznati, da ta mladi človek ni bil omamljen od življenja, kakor toliko drugih, ampak, da ga je obsodil. Dve lahki gubi sta kakor žvala zločili usta. Nasmeh mu je bil sicer mlad in pristrčen, toda le bežen.

Trenutno se Mihael ni smehljaj. Stiskal je obrvi, oči so se prilagojevale daljavi in pripirale trepalnice; gledal je daleč okoli po poseki raztresene delavce in skušal spoznati med njimi enega, s katerim je hotel govoriti. Pristopil bi k delavcu, socialistu in ne bi mu prišlo na misel sneti rokavice. Vedel je, da ne žalijo razlike, ampak le ošabnost, napuh, če ga kdo kaže. — Ko je preletel z očmi prostrano gozdno planoto in uvidel, da Gilberta Klokija ni, je mislil: — Zeta bom vprašal, kje je Gilbert.

Ko je prestopil posekane veje, obkrožujoče dolge kupa drv, ali pa v butare povezane in pripravljene za oglečnico, je šel urno naprej do sredine poseke.

Mlad človek je delal tam, dvigal je debla in jih zlagal med koli. Slišal je, da prihaja gospod. Tudi ga je že od daleč opazil. Toda čakal je, da je prišel na tri korake in ni ga pozdravil. Mihael Meksimé bo po navadi prvi govoril. Mala rana samoljublja in nepriznanega prijateljstva je krvavela znotraj. Toda grof ni vedel ničesar.

— Pozdravljen, Liré! Bo zmrzovalo ponoči, če bo veter ponehal...?

Mlad, precej suh glas je odgovoril:

— Ne bo ponehal.

In v zvoku teh besed, v načinu poudarka besede ponehati ter v bežnem nasmehu, ki je privzdignil na galski način nasukane brke, je bilo mogoče ugotoviti, da Liré, govoreč o vetru, misli na drugo silo, ki še manj ne bo ponehala.

Drvar, ki je pravkar tako dvoumno odgovoril, je bil nekoliko starejši kot Mihael, nekoliko večje rasti, čiste polti in obraz s povprečnimi brkami, nežen in mlad, še ni izražal drugega, kakor samozadovoljstvo in sklep, da ne bo govoril. Oči, za trenutek živahno mu blesteče in porogljive, so zopet gledale med napol zaprtimi trepalnicami, preprosto kakor rumena trobentica, med dvema listoma žareča. Vrgel je telovnik na kup vej. Vjolično kvadratata srajca in hlače iz debelega rjavega sukna so razodevale zavidanja vredno lepo obliko telesa, ki je bilo utrjeno in gibčno.

Okoli delavca so bila po poseki kakor stene postavljena drva, zložena v sežnje in usmerjena na vse strani. Na eni teh sten na koncu tako imenovane belega kupa, ker je bil v njem trepetnikov les, je sedel majhen dečko kodrastih las, otrok enega izmed v gradu zaposlenih delavcev. Noge so mu visele nizdol in na njih je na koncu prstov držal uravnotežen par cokel. Tega dečka je opazoval Liré, da mu ni bilo treba gledati gospodarja in da je pokazal voljo, pogovora ne nadaljevati. Tovariši so ju od daleč gotovo opazovali in moral se je pokazati nevljudnega, ne toliko iz osebnega sovraštva, kakor iz strahu, da ga ne bi obdolžili, da govori z burjujem.

Mihael je razumel in vprašal:

— Kje je vaš tast? Ne vidim ga.

— Tam doli, reče in pokaže na levo, na koncu hoste podira enega starega.

— Hvala, Liré, na svidenje!

— Na svidenje, gospod!

Za odhajajočim gospodarjem je gledal s prezirljivim pogledom.

Ta pa je odšel s planice in stopil med drevje. V daljavi kakih sto metrov je opazil človeka, ki ga je iskal. Drvar je podiral »starega«, ob strani zaznamovanega.

Poševno je udarjal. Sekira se je pri vsakem udarcu vedno globlje pogrezala v dlanasto drevesno zaseko. Trske so, vlažne in bele kakor kos kruha, odletavale, se dvigale in zopet padale. Svetile so se, gladke in polne svežosti živega gozda. Vse drevo se je stresalo, celo korenine v globini zemlje. Srajca in obnošene, z znajem na noge prilepljene hlače so odražale mišičast okostnjak, navzven štrleči lopatici in rebra. Dolge bedrne kosti, komaj pokrite z mišicami, so najbolj sličili kupom drv, pokritim z mehko skorjo. Senca je pokrivala svetle oči. Njih votlina je bila vdrtja, kakor zaradi srčnega trpljenja razširjena rana. Dvoje zarez v mesu, dvoje udarcev s palcem, vtisnjenih od drugega oblikovalca niže lic je govorilo: »Ta si je v dneh žetve, v gozdu na poseki sam stopil toščo in si izklesal telo.« Suhi vrat je govoril: »Sever je oskubil mehko liče in ni pustil dugega, kakor trd les. Njegove roke, povezane z žilami, kitami in s suhimi mišicami, nespretne za malenkostna dela, zanesljive pa za težke napore, so govorile: »Življenje, vedno pogumno in vztrajno, izražamo me; priče smo, da je bilo trdo in da se ni ustrašilo zapovedanega dela.«

— Dober dan, Gilbert!

— Dober dan, gospod Mihael!

(Dalje sledi.)